

1

Столицю Греції назвали на честь богині Афіни.

Можна сказати, що Давня Греція навіть не була країною в повному сенсі цього слова: це було безліч (близько 1,5 тис.) міст-полісів, які часто воювали між собою й кожне з яких вважало себе незалежним. У кожного регіону були свої закони, уряд, вірування і звичаї, ніхто не вважав себе греком — усі були патріотами своїх міст, причому деякі з найкращих учених стали жертвами цих нескінченних дрібних міжусобиць. Найбільшим таким містом-державою завжди були Афіни. Місто Афіни було названо на честь грецької богині, покровительки військового мистецтва, мудрості та ремесел. Згідно з легендами, саме вона вручила місту найкращий дар — оливкове дерево. Змагався з нею Посейдон, він дарував городянам воду. Спочатку ті зраділи, та коли дізналися, що вона солоня, переможницею визнали Афіну. До речі, грецькою мовою столиця Греції називається не Афіни, а Афіна (Αθήνα).

2

Скульптури Давньої Греції були різнокольоровими.

Коли ми дивимося фільми про Давню Грецію, часто бачимо білі скульптури та статуї. Дослідження вчених підтвердили, що в ті часи такі скульптури були пофарбовані в різні кольори, що надавало їм реалістичності. Однак за багато століть під впливом світла й повітря всі скульптури знебарвилися й до наших днів дійшли такими, якими ми їх знаємо. Зокрема, це відкриття зробив дослідник-археолог Марк Аббе, коли в 2000 році під час розкопок давньогрецького міста на території сучасної Туреччини побачив скульптури зі слідами фарби.

3

Слово «школа» походить від грецького слова «відпочинок».

Грецьке слово *scole* (σχολείο, вимовляється як «схولة»), від якого пішло сучасне слово «школа», означає дозвілля, відпочинок. Однак тепер це слово позначає заклади, в яких відбувається навчання — головна робота школярів, а аж ніяк не відпочинок. Чому так? Почалося все в Давній Греції в I столітті до н. е. У громадських місцях стали зводити лави напівкруглої форми, призначені для відпочинку. Люди могли посидіти на них, поспілкуватися. Згодом ці лави, які й називалися *scole*, стали улюбленим місцем ораторів — у них почали з'являтися постійні слухачі. Тож згодом лави, призначені для дозвільного відпочинку, стали місцем напружених і тривалих дискусій. Коли такі зустрічі «учнів» і «вчителів» набули постійного характеру, постала необхідність створити навчальні заклади, що діють постійно й мають свої власні приміщення. За традицією заклади стали називати «схолії».

4

У Давній Греції дошкільним вихованням дітей займалися раби.

Ще одне повсякденне слово, яке походить із Давньої Греції, — «педагог» (παιδαγωγός). Із грецької воно перекладається як «провідник дитини». Але так називали не вчителів і вихователів, а рабів, які відводили дітей своїх господарів до школи і приводили їх назад. Такі раби, як правило, більше не годилися ні для якої роботи, зате відрізнялися особливою вірністю дому. Обов'язком педагога була охорона свого вихованця, а також збереження його морального й фізичного здоров'я. Крім цього в обов'язки педагога входило навчати дитину найпростіших речей до того моменту, як підопічний піде до школи.

5

На Олімпійських іграх за допінг могли покарати стратою.

Перші давньогрецькі Олімпійські ігри склалися лише з однієї дисципліни, а саме бігу. До слова, спортсмени боролися аж ніяк не за ідею — олімпійська слава майже завжди оберталася для них дзвінкою монетою: звичайною справою були великі грошові заохочення, безоплатне довічне харчування й оплачені показові виступи. «Зірки» стародавнього спорту могли за день отримувати суми, що за обсягом дорівнювали річному окладу простого солдата.

Ідея застосування різних допінгів також не нова: здавна учасники намагалися отримати хоч невелику перевагу, використовуючи різноманітні заклинання, олії, трави, зілля й навіть алкогольні напої. Оскільки покарання при розкритті нечесної гри були досить жорстокі (від прочуханки до страти — це вам не сучасна довічна дискваліфікація), учасники щосили намагалися замести сліди: підкуповувати не цуралися ні суддів, ні суперників.

Міста не боролися за проведення ігор — їх центром завжди була Олімпія, яка під час спортивних змагань опинялася в руках десятків тисяч глядачів, спортсменів і торговців.

6

У театрі Стародавньої Греції могли грати лише чоловіки.

Давня Греція — батьківщина театру. Саме там з'явилися вистави, щоправда, спочатку було всього два жанри — сатира (комедія) та драма (трагедія). Але в той час грати в театрі могли тільки чоловіки. Якщо чоловік грав роль красивої жінки, він одягав білу маску, а якщо некрасивої — жовту. Цікаво також, що глядачами були так само лише чоловіки, а на вистави приносили із собою їжу, питво, ба навіть подушки, оскільки вистава могла тривати по кілька годин.

Місць на всіх глядачів у театрі не вистачало, тож глядачі приходили займати місця за кілька годин до початку вистави.

7

Слово «монета» походить від імені давньоримської богині.

Римська богиня Юнона була відома своїм титулом — «Монета». Це був один із її епітетів — Moneta, тобто «наставниця, радниця, помічниця» від латинського дієслова «попереджати». За легендою, під час війни з царем Пірром Юнона попередила римлян, що вони будуть заможними лише у випадку, якщо вестимуть справедливу війну. Римляни дотрималися слова, і Юнона їм допомогла. Так вона набула своє друге ім'я.

А неподалік від храму богині (на Капітолії) були майстерні, де чеканили металеві гроші. Саме тому тепер ми називаємо їх «монети». Цікаво, що свого первинного значення це слово набуває в ситуації, коли людина підкидає монету, щоб отримати пораду чи відповідь на своє запитання.

